

MÉS ENLLÀ DE LES activitats i dels contextos

Fer EA és anar més enllà dels contextos i de les activitats que s'hi desenvolupen. La metodologia és quelcom essencial, ja que és important situar les diferents tasques d'una proposta educativa en el moment més adient del procés d'ensenyament-aprenentatge. Tant la metodologia com el context on es porta a terme l'activitat han de ser coherents amb les finalitats de l'educació ambiental i el missatge concret que es vol difondre.

Les orientacions pedagògiques que Sanmartí i Tarín (1998) van descriure a la Guia Hàbitat d'activitats d'EA, són un referent d'utilitat per organitzar les diferents tasques o activitats que es poden realitzar al llarg d'una proposta educativa tenint en consideració "com aprenem" les persones.

Parteixen de la base que els problemes ambientals són complexos i que per tant es requereixen els coneixements de molts camps diferents, abordatge molt diferent del que fa servir l'ensenyament tradicional tancat en matèries encara massa 'estanques'. Cal estudiar la relació de les persones i els contextos on aquestes viuen, començant per l'escala local que és la que tenim més a prop.

A més, tots els nous coneixements que anem adquirint, hauran d'integrar-se en els que ja tenim i sobretot el que haurem d'aprendre és sobretot com transformar o millorar alhora les nostres relacions amb les persones i amb l'ambient.

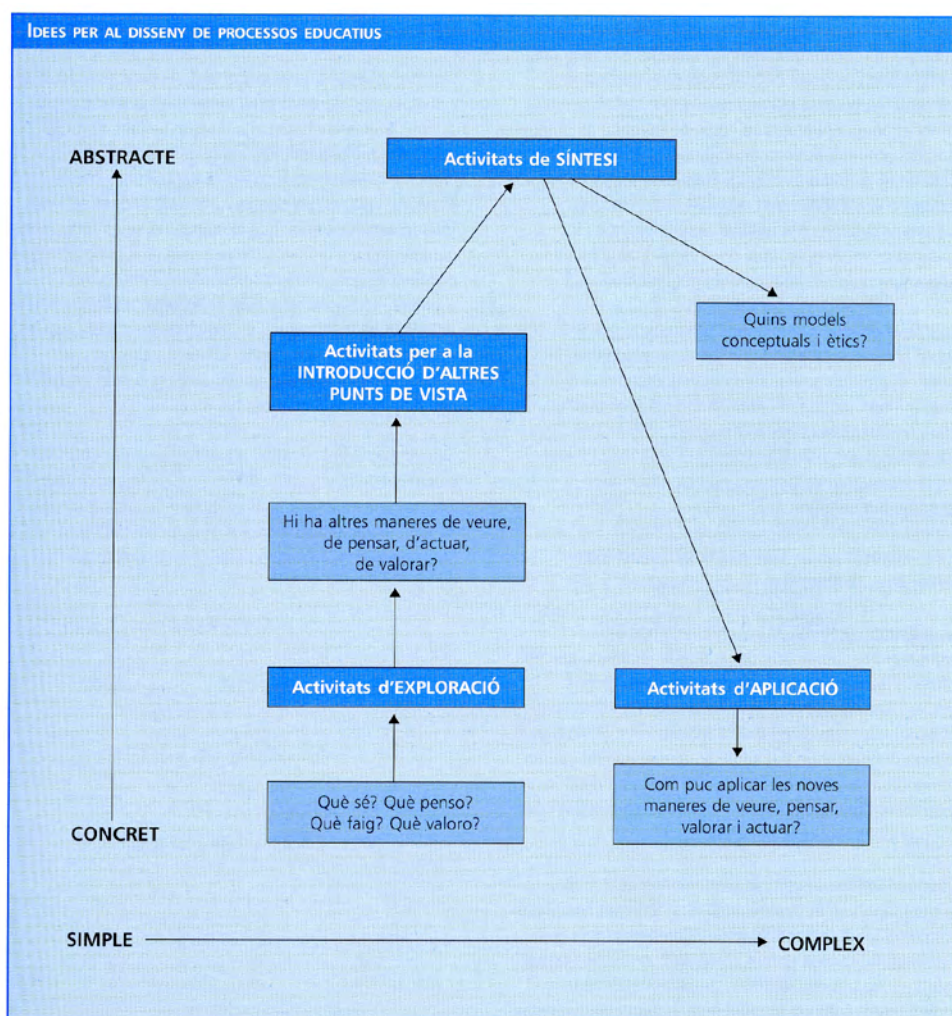
Les autores ens recorden que aprendre és, sobretot, canviar els punts de vista previs, i això implica portar a terme activitats que permetin:

- Observar els objectes, els fenòmens, els canvis, els problemes, des de punts de vista diferents.
- Conceptualitzar noves idees, teories i models que la ciència ha anat construint per explicar els fenòmens observats.
- Posar en joc les capacitats cognitives que cada persona disposa i sobretot desenvolupar especialment la capacitat de transferir aprenentatges realitzats en un context a altres contextos.

- Desvetllar nous sentiments i emocions, nous desigs i plaers.
- Desenvolupar la capacitat de comunicar-se, de parlar sobre les nostres percepcions i idees, entre altres.

Qualsevol activitat forma part d'un procés d'ensenyament-aprenentatge i per això cal tenir en compte aquelles condicions que l'afavoriran com:

- Explorar d'entrada els punts de partença dels participants.
- Introduir noves informacions i noves variables.
- Ajudar a sintetitzar els nous coneixements
- I, finalment, relacionar la situació estudiada amb d'altres tot aplicant els nous punts de vista.

Font: SANMARTÍ, N. i TARÍN, R.M. 1998. Orientacions pedagògiques. En: FRANQUESA, T. 1998. *Hàbitat. Guia d'Activitats per a l'Educació Ambiental*. Ajuntament de Barcelona.

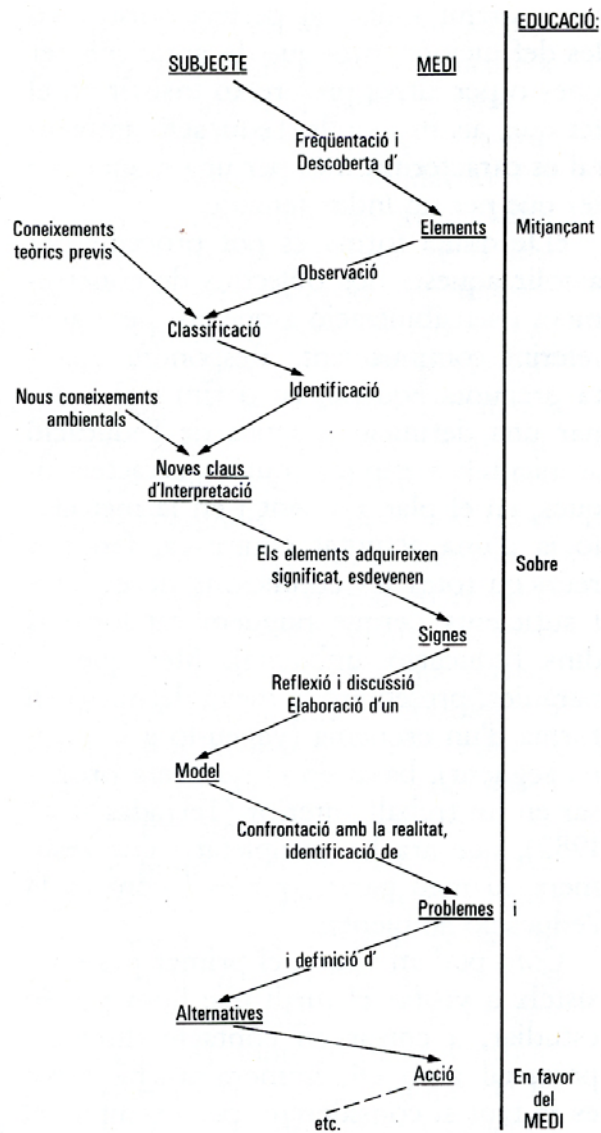
Aquestes recomanacions s'han de tenir en compte a l'hora de plantejar les noves activitats d'EA. Sobretot pensar que s'aprèn molt i d'una forma molt més significativa, quan allò que es fa interessa i engresca.

Cada cop està més clar que cal que es converteixi en un nou estil educatiu que ho impregni tot i que s'introdueixi d'una forma transversal en tota la nostra manera de viure i d'encarar la nostra relació amb el planeta que ens acull. Sobretot el que queda cada cop més clar és no es poden transmetre consignes prefixades, ja que aquestes varien cada cop més de pressa i, a més, això subvertiria totalment el sentit de l'educació ambiental, que és aprendre a resoldre de manera autònoma i crítica els problemes que diàriament ens planteja la situació en la qual ens trobem al nostre planeta. Per tant, la única consigna vàlida és 'aprendre a aprendre' i tenir una mentalitat cada cop més oberta cap a tot allò que vagi sorgint.

La metodologia aplicada als itineraris d'Educació Ambiental

Jaume Terradas, creador del primer itinerari d'educació ambiental va proposar un esquema operatiu que continua sent una eina vàlida a l'hora d'entendre el procés d'aplicació de l'EA en els itineraris de natura.

El procés consisteix en un seguit de passos que comencen amb l'educació 'mitjançant' el medi, en la qual la persona es posa en contacte amb el medi i hi descobreix tot un seguit d'elements naturals que classifica i identifica. El segon estadi és el de l'educació 'sobre' el medi, en el qual aquests elements adquireixen significat i és capaç de fer-ne una interpretació, sempre amb la incorporació de nous coneixements científics. És aleshores quan es pot adonar dels problemes que existeixen en els sistemes naturals, en quines alteracions han sofert i passar a fer educació 'a favor' del medi, és a dir passar a l'acció. Per Terradas aquest últim estadi és el que es pot denominar autènticament Educació ambiental, ja que implica una presa de posició activa i decidida que cada individu ha de prendre per si mateix.

Font: TERRADAS, J. 1983. Concepte i objectius de l'educació ambiental. *L'educació Ambiental*, Barcelona: Quaderns d'Ecologia Aplicada.